پیادهروی با خانم میلی

ناسترخیلی متفاوت کتابهای کودک و نوجوان!

تامارا باندی آزاده حسنی

59100 W.

سرشناسه: باندی، تامارا Bundy, Tamara عنوان و نام پدیدآور: پیادمروی با خانم میلی/ تامارا باندی: [مترجم] آزاده حسنی. مشخصات نشر: چران، نشر پرتقال، ۱۳۹۷. مشخصات ظاهری: ۱۳۹۰م. فرهیت فهرستنویسی: فیپا ونمیت فهرستنویسی: فیپا یادداشت: عنوان اصلی: Walking with Miss Millie, 2017. موضوع: داستانهای گودکان (آمریکایی) – قرن ۱۲ م. موضوع: Children's stories, American – 2 1st central شناسهی افزوده: حسنی، آزاده، ۱۳۶۱، مترجم ۲۹۲۵ میرودی در ۱۳۶۵ به ۱۳۵۲ مترجم ۱۳۵۶ میرودی در ۱۳۶۵ میرودی شماروی کتابشناسی ملی: ۲۶۲۵ میرودی

انتشارات پرتقال
پیادهروی با خانم میلی
نویسنده: تامارا باندی
مترجم: آزاده حسنی
ویراستار: سمیرا امیری
مشاور هنری نسخهی فارسی: کیانوش غریبپور
طراح جلد نسخهی فارسی: نیلوفر مرادی
آمادهسازی و صفحهآرایی: آتلیهی پرتقال / سجاد قربانی
مشاور فنی چاپ: حسن مستقیمی
شابک: ۸-۲۰۰-۴۶۲-۰۰۶-۹۷۸
نوبت چاپ: اول – ۹۷
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: اندیشهی برتر

تقدیم به مارشال، جوردن و کالب که به یادم میآورند عشق از همهچیز مهمتر است. ت.ب

تقديم به مادر عزيزتر از جانم. الف.ح

فصل ۱

روزی که با ماشینمان وارد رینبُوا شدیم، مامان میخواست با هر کلکی حواسـمان را پـرت کنـد. سـعی میکرد به روی خـودش نیاورد کـه بین ما و دوسـتانمان، ده سـاعت فاصلـه افتـاده اسـت. «وای، آلیس^۱! مـن توی این شهر به دنیا اومدمها! درختهای دو طرف خیابون رو میبینی؟ میبینی چه پیادهروهای قشنگی داره؟ چهقدر همه چی خوشگله!»

چیزی که از پنجره می دیدم یک تابلوی قدیمی بود که قبلاً رویش نوشته بودند به رین بوخوش آمدید ولی الان رنگ بیشتر حروف رفته بود و فقط می شد کلمه های بو خوش آمد را خواند که حسابی هم با این شهر کوچک بی آب وعلف جور درمی آمد.

یاد بابام افتادم که می گفت تنها روز خوب در رین بوی جورجیا روزی است که آدم از این شهر برود. وقتی از این جور حرفها میزد، از خنده روده بر می شدم. ولی بعد از این که بابا ما را ترک کرد ـ با این که حتی در رین بو هم

۱- Rainbow: نام شهری در جورجیا به معنی رنگین کمان

²⁻ Alice

³⁻ Georgia

زندگی نمیکردیم ـ این شوخی دیگر به نظرم بامزه نبود.

از آن موقع به بعد خیلی چیزها بیمزه شدند.

یک ماه مانده بود تا کلاس چهارم تمام شود و خیلی خوشحال بودم؛ تا این که مامان خبر داد جلسهی خانوادگی داریم. جلسههایی که تا آن موقع داشتیم دربارهی گربهی مریضمان که باید کشته می شد، اسباب کشی به یک خانهی کوچکتر و البته رفتن بابا از پیشمان بود.

برای همین قشنگ معلوم بود که ایندفعه هم قرار نیست جلسهی جالبی داشته باشیم.

و پیش بینی ام درست از آب درآمد.

«آليس!»

صدای مامان رشته ی افکارم را برید. «اون کتابخونه رو ببین. قبلاً خیلی می رفتم اون جا. تو و ادی هم حتماً ازش خوشتون می آد. ببین چه قدر جذابه.» آن جایِ مثلاً جذاب، فقط یک خانه ی آجری قدیمی بود با ایوان چوبی و یک تخته سیاه که رویش نوشته بودند: کتابخانه ی شهررین بو. یک نفر با خط خرچنگ قورباغهای زیرش اضافه کرده بود: تابستان سال ۱۹۶۸ را بهیادماندنی کنید؛ غرق مطالعه ی یک کتاب خوب شوید!

بله، معنی جذاب را هم فهمیدیم!

«اون جا رو ببین. این هم مدرسهی ابتدایی اِمِری که پاییز هر دو میرین اون جا. ای وای، صبر کن... به ادی چیزی نگیها. نمی دونم قبولش می کنن یا نه؛ هنوز باهاشون حرف نزدهم. اصلاً دربارهی مدرسه به ادی چیزی نگو.» معلوم بود که به ادی چیزی نمی گفتم. یک ساعتی می شد که خوابیده بود. نگاهش کردم، جوری خُروپُف می کرد که انگار هیچ غمی در دنیا نداشت

¹⁻ Eddie

²⁻ Emery

و توی خواب هم بشقابی را دودستی چسبیده بود که مثلاً فرمان ماشین بود. مامان که رانندگی میکند، ادی ادایش را درمیآورد. همین که مامان به چپ میپیچد، ادی هم بشقاب را به چپ میچرخاند. وقتی روی صندلی عقب مینشیند راننده ی خیلی خوبی است؛ مگر این که حوصلهاش سر برود و کتاب یا اسباببازی بخواهد، ولی هر چیزی هم بهش بدهیم، باز هم آن بشقاب را ول نمیکند.

خانهی قبلی که بودیم، ادی به مدرسهی ناشنوایان اوهایوا میرفت. از سه سالگی هر روز سواریک ون بزرگ میشد تا به مدرسه برود. نمیدانم چرا مامان فکر میکند حالا که قرار است در این شهر کوچک زندگی کنیم، ادی میتواند با من به یک مدرسهی معمولی بیاید. یعنی به خیال خودش همین که ادی پایش را توی مدرسهی جدید بگذارد، گوشهایش میشنود؟

با خودم گفتـم انگار اوضاع حافظهی مامـان نگرانکنندهتر از فراموشـی مامانبزرگ شده است.

عید پاک پارسال، وقتی مامانبزرگ به دیدنمان آمد، توی راه گم شد. مثل همیشه داشت با ماشینش برای تعطیلات به کُلُمبوس می آمد ولی از رستورانی در پنسیلوانیا به ما زنگ زد که خیلی از خانهمان فاصله داشت. مسئله این جاست که او اصلاً نباید از پنسیلوانیا سر درمی آورد! دیگر من هم این را بلد بودم. به نظرم خنده دار بود، ولی یادم هست که مامان نخندید. قیافه اش جوری شده بود که یعنی آن رستوران، بی ربطترین جا توی راه مامان بزرگ بوده است. آخرش مامان بزرگ صحیح و سالم به خانهمان رسید. بعد از عید پاک، خود مامان او را با ماشین برگرداند و بعد با اتوبوس به خانه برگشت و من هم دیگر به این ماجرا فکر نکردم.

تا این که مامان اعلام کرد جلسهی خانوادگی داریم.

¹⁻ Ohio

²⁻ Easter

³⁻ Columbus

⁴⁻ Pennsylvania

مامان بهمان گفت که حافظهی مامانبزرگ روزبهروز ضعیفتر می شود و دیگر صلاح نیست تنها زندگی کند.

اولش فکر کردم قرار است مامانبزرگ بیاید و با ما زندگی کند. میدانستم که خانهمان کوچک است، ولی از زمان رفتن بابا، کل تختخواب مال مامان شده بود، به نظرم مامانبزرگ میتوانست کنار او بخوابد؛ حداقل تا موقع برگشتن بابا.

ولی مامان مخالفت کرد. خانه و زندگی مامانبزرگ در رینبو بود. باید جایی زندگی میکرد که اهالیاش را میشناخت و بیشتر عمرش را در آن گذرانده بود. باید در شهر خودش میماند.

نمیدانم چرا مامان متوجه نبود که من هم باید توی شهر خودم میماندم.

فصل ۲

پیچیدیم داخل خیابان مامانبزرگ. معلوم بود توی یک خیابان سنگفرشی هستیم چون دستاندازهایش ادی را از خواب یراند.

به بقیهی خانههای خیابان نگاه کردم. بارها برای دیدن مامانبزرگ به این محله آمده بودیم ولی آنبار چون قرار بود بیشتر بمانیم، جوری به اطرافم نگاه میکردم انگار اولین باری بود که محله را میدیدم.

رنگ کرکرهی پنجرهها و ورودی بیشتر خانهها، به سفیدی میزد؛ احتمالاً قبلاً سفیدِ یکدست بودهاند. تا جایی که میدیدم رنگ بیشترشان داشت پوستهپوسته میشد و میریخت. وضع ظاهری خانهها آنقدر خراب بود که اگر یک باد شدید میوزید، تمام رنگها میریخت و خانهها برهنه میشد. شاید برای همین بود که همهی این خانهها، ظاهر غمانگیزی داشتند. و ظاهر خانهی مامان بزرگ از همه غمانگیزتر بود.

راستش تا قبل از این، هیچوقت نفهمیده بودم که خانهاش شبیه یک صورتِ بزرگِ اخموست. سرم را به یک طرف کج کردم تا بهتر آن را ببینم. دو پنجرهی طبقهی بالا که از پشتبامِ صافِ خانه بیرون زده بودند، انگار دو چشمِ کاملاً باز بودند. در جلویی شبیه دماغ بود و دهان این صورت بدعُنُق،

نردهی سفید پوستهپوستهای در جلو خانه بود که دو طرف خانه را گرفته بود. خُب؛ مثل روز روشن بود: ما آنجا بودیم و خانه با یک اخم بزرگ ازمان استقبال می کرد. انگار هیچ کس از این جابه جایی خوشحال نبود؛ احتمالاً به جز مامان بزرگ.

او همین که صدای بسته شدن درهای ماشین را شنید از خانه بیرون آمد تا به ما خوشامد بگوید.

وقتی ماشین حرکت می کرد، باد خنکی می آمد که نمی گذاشت عرق کنیم، ولی از لحظهای که پیاده شده بودیم، داشتم از گرما خفه می شدم. ادی به طرف مامان بزرگ دوید و مثل همیشه، محکم بغلش کرد.

مامان بزرگ بلد نیست با زبان اشاره با ادی حرف بزند، برای همین فکر می کند اگر خیلی بلند صحبت کند، ادی صدایش را می شنود.

«وای خدایا! نگاش کن!» و به ادی نگاه کرد. جوری ادی را ورانداز می کرد که انگار میخواست با متر دست و پایش را اندازه بگیرد. «گمونم از عیدِ پاک تا الان بزرگتر شدیها!» وقتی مردم با زبان اشاره صحبت نمی کنند، ادی همیشه یک کار می کند؛ سرش را به علامت تأیید تکان می دهد تا بقیه ناراحت نشوند.

بعـد نوبـت مامان بـود که مامانبزرگ را بغل کند، ولـی مامانبزرگ بازوی مامان را گرفت و گفت: «همیشه از دیدن تو و بچهها خوشحال میشم، ولی اصلاً لازم نبـود کـه با این عجلـه و نگرانی، خونه و زندگیتـون رو ول کنین و بیاین اینجا که مراقب من باشین. من بچه نیستم و حالم هم خوبه.»

و ظاهراً هم حالش خوب بود.

مامانبزرگ درست همانجوری بود که مامان همیشه توصیفش می کرد: یک خانم جنوبی تمامعیار... که همیشه لباسهای شیک میپوشد. فقط موقع باغبانی شلوار پا می کند ولی بقیه وقتها، پیراهنهایش آنقدر تروتمیز و مرتباند که انگار آمادهی رفتن به کلیساست. جوری که اگر همین حالا برای یک کار فوری و ضروری از کلیسا تماس بگیرند، می تواند بگوید:

«اصلاً نگران نباشین، من آمادهم و الان راه میافتم.»

و دست آخر، سمت من برگشت تا با من هم خوشوبشی بکند؛ درست همانموقعی که بهش زل زده بودم و داشتم با خودم می گفتم آدم به این سرحالی که پرستار لازم ندارد.

«وای! آلیس!» محکم توی بغلش فشارم داد و همان لحظه فهمیدم که بوی خوب همیشگیاش را نمیدهد. سوت کوتاهی زد، سرش را تکان داد و گفت: «هر روز بیشتر شبیه بابات میشی!»

همان جملهی محبوبش.

مامان همیشه میگوید که مامانبزرگ خیلی دوستم دارد ولی به نظرم مامانبزرگ بیشتر دوست دارد بهم یادآوری کند که از هر لحاظ شبیه بابایم شدهام و از طرز گفتنش، میفهمم که این حرف تعریف و تمجید نیست.

ادی که رفته بود توی خانه تا با بشقابش رانندهبازی کند، بیرون آمد و دستش را جلو بینیاش تکان داد. صورتش را در هم کشید و علامتی را نشان داد که حتی مامان بزرگ هم متوجه معنیاش می شد، هر چند نمی توانست علامت بعدیاش را بفهمد: «خونه بوی توالت بین راهی می ده.» و درست می گفت.

خانهی مامان بزرگ بههمریخته بود و بوی خیلی بدی هم میداد. کوهی از مجلههای لایف یک گوشه تلنبار شده بود؛ بلندتر از قد ادی. توی اتاق نشیمن دوتا تلویزیون روی هم قرار داشت. آخر این بوی چه بود؟

مامان را دیدم که مضطرب به دوروبر نگاه میکند. خیلی امیدوار شدم به این فکر بیفتد که باید هر چه زودتر از اینجا برویم.

ولی به جای این که بگوید سوار ماشین شویم، حرفی زد که به اندازهی آن جادهی پردستانداز، تکان دهنده بود: «آلیس، از بس توی ماشین نشستین دست و پاتون خشک شده، با ادی برین بیرون یه چرخی بزنین.»

خوب میدانستم حاضرجوابی فایدهای ندارد، پس به حرفش گوش کردم. وقتی در محکم پشت سرمان بسته شد، ادی با بشقابش در حیاط پشتی رانندهبازی کرد و من هم مشغول وارسی اطراف شدم. باغچهی مامان بزرگ، سمت راست حیاط بود و هیچ کس اجازه نداشت واردش شود. پارسال یک بار توپم را انداختم وسط باغچه، روی گلها. اوضاع جوری خراب شد که انگار توپ را مستقیم به شکم مامان بزرگ زده بودم. سعی کردم گلها را دوباره به حالت اول برگردانم، حتی تلاش کردم آنها را به ترکه تکیه بدهم چون میدانستم که مامان بزرگ حسابی عصبانی می شود، ولی هر چه بیشتر این طرف و آن طرف رفتم تا چارهای پیدا کنم، فقط باغچه را بیشتر به هم ریختم. وقتی مامان بزرگ آن منظره را دید، دعوایم کرد. «بعضی وقتها از خودم می پرسم که آخه چی تو کلهی توئه ؟!» و قبل از راین که خانه برگردد، گفت: «لنگهی باباتی.»

مامانبزرگ قبلاً بهخاطر زیبایی باغچهاش معروف بود ولی این کجا و آن کجا؟ پژمردگی باغچه بدجوری توی ذوق آدم میزد.

سمت چپ حیاط مامانبزرگ یک درخت بلوط پیر بزرگ بود که قبلاً خوشم میآمد از آن بالا بروم، ولی دیگر حتی کوتاهترین شاخهاش آنقدر بالا رفته بود که دستم بهش نمیرسید. قبلاً یک تاب بهش آویزان میکردند که صندلیاش تایر ماشین بود، ولی دیدم که کنار درخت روی زمین افتاده؛ انگار تاب هم دیگر دوست نداشت توی آن حیاط باشد.

مامان بزرگ قبلاً وسایل باغبانی اش را در یک انباری قدیمی رنگورو رفته، گوشه ی حیاط نگه می داشت. پرسه زنان رفتم آن جا تا شاید چیزی پیدا کنم که رویش بایستم و تاب را دوباره به شاخه آویزان کنم. شاید اگر درستش می کردم، می توانستم در این شهر کار دیگری بکنم، غیر از این که یک جا بنشینم و رشد گلها ـ یا توی این باغچه، پژمرده شدن آن ها ـ را تماشا کنم. از همان دم در انباری معلوم بود که همه جایش پر از تار عنکبوت است.

روی شن کشها، فرغون و دوچرخهی قدیمی مامان تار بسته بودند. سعی کردم با یک جارو تار عنکبوتها را جمع کنم تا بتوانم بروم داخل.

یکدفعه در گوشهای، چشم افتاد به جعبهی طلایی رنگورو رفتهای که اندازهی یک جعبهی کفش بود. با این که دیگر زیاد برق نمیزد، باز هم توجهم را جلب کرد. چشمهایم را باریک کردم و اسم مامان و بابا را ـ با خط بد ـ روی جعبه دیدم که دور اسمشان هم یک قلب کشیده شده بود.

حتماً چيز جالبي تويش بود.

خم شدم برش دارم ولی پایم گیر کرد به چیزی که به دوچرخهی قدیمی تکیه داده شده بود. صدای گرومپ افتادن شن کش جوری سکوت ترسناک انباری را شکست که نزدیک بود قلبم از جا کنده شود.

اما ترسناکتر از آن صدا، چیزی بود که روی دوچرخه دیدم؛ بزرگترین و پشمالوترین عنکبوتی که در تمام عمرم دیده بودم، روی دوچرخهی قدیمی نشسته بود. ظاهراً از این که خلوتش روی دوچرخهی مامانم را به هم زده بودم خیلی خوشحال نبود و انگار میخواست من را به مبارزهای بر سر این که کداممان مالک واقعی دوچرخهایم، دعوت کند.

محو تماشای عنکبوت شده بودم که یکدفعه صدای گوش خراش کسی را شنیدم که در حیاط پشتی نعره میزد: «سلام! کسی اینجا نیست؟»

پاورچین پاورچین از انباری بیرون آمدم تا ببینم صدا از کجاست. قبل از این که بفهمم، دوباره شروع کرد به داد زدن: «آهای تو! این آقا کوچولو باهات نسبتی داره؟ آره، با توئم! یا خدا! نکنه خونوادگی کرین؟»

و این تقریباً اولین گفتوگویم با خانم میلی بود.

فصل ۳

یادم میآید که تابستان پارسال، مامانبزرگ دربارهی همسایهاش، خانم میلی، چیزهایی میگفت. مدتها بود که همسایه بودند ولی با هم رابطهی صمیمانهای نداشتند. مامانبزرگ میگفت خانم میلی اهل معاشرت نیست و به نظرش چون خانم میلی رنگینپوست است با کسی نمیجوشد. نمیدانم چرا وقتی مامانبزرگ توی حرفهایش به کلمهی رنگینپوست میرسید، صدایش را پایین میآورد.

شاخوبرگها را که کنار زدم، به پرچینی رسیدم که دو حیاط را از هم جدا می کرد و بالاخره خانم میلی را دیدم.

جثهی کوچکی داشت؛ به قول مامان اگر توی آب میخیساندیش، وزنش به زور به پنجاه کیلو میرسید. پیراهن مردانهی رسمی پوشیده بود و یک شلوار بلند که پایین پاچههایش را تا زده بود. یعنی توی هوای به این داغی گرمش نمیشد؟ موهای سفیدش مثل نقره برق میزدند و بافتهی آنها تا کمرش میرسید. صورت پُر چینوچروکش مثل نقشهی راه بود.

تا پیش از آن فکرمی کردم مامان بزرگ پیراست، ولی خانم میلی معنای پیری

را برایم عوض کرد. نه بابا، خانم میلی از حضرت موسی هم پیرتر به نظر می آمد. ادی حتی ازش چشم برنمی داشت تا به من نگاه کند و خانم میلی هم با حالت بامزه ای بهش نگاه می کرد؛ انگار برای هم جوک تعریف کرده بودند. بعد طوری با نگاهش وراندازم کرد انگار می خواست ببیند چهجور آدمی ام.

بالاخره با صدای خیلی بلندی گفت: «تو هم کر و لالی؟»

میدانستم بعضی آدمها به کسی که نمیتواند صحبت کند می گویند لال؛ یعنی آدمی که اصلاً نمیتواند حرف بزند ولی من این کلمه را دوست نداشتم. برادرم، ادی، لال نبود.

اما از حق نمی شود گذشت، با این کارهایی که ادی می کرد خانم میلی نمی توانست به باهوشی او پی ببرد؛ ادی با دهان باز مثل یک مجسمه روبهرویش ایستاده بود، درست شبیه قورباغهی درشتی که منتظر شکار مگس است.

ادی بعد از دیدن من، از آن حالت میخکوبشده درآمد و در حیاط خانم میلی مشغول رانندهبازی شد. همانطور که نگاهش میکردم، زیر لب جواب دادم: «نه، خانم.»

«چی؟ باید بلندتر حرف بزنی دخترجون.»

اینبار داد زدم: «نـه، خانم. برادرم ناشنواسـت... ولی لال نیسـت... گُنگ هم نیست.»

خانـم میلـی گفت: «حـالا نمیخـواد داد بزنی. درسـته پیرم ولـی هنوز... نمـردهم که.» و حتماً احسـاس کرد حـرف خیلی بامزهای زده، چون خندید و بعد به سرفه افتاد.

سرفهاش که بند آمد، به طرفم برگشت و گفت: «پس چرا این جوری می کنه؟» ولی این بار از لحنش معلوم بود فقط کنجکاو شده و از روی بدجنسی سؤال نمی کند.

جواب دادم: «عادتشه» و مى دانستم توضيحم خيلى هم واضح نيست.

¹⁻ Moses

باز هم ادی را تماشـا کرد، بعد سـرش را تکان داد و گفت: «خدا حفظش کنه. یعنی هیچی هیچی نمیتونه بشنوه، آره؟»

تکرار کردم: «هیچیِ هیچی». از آهنگ این کلمه خوشم آمده بود. «تصادفی، چیزی، باعث شده این جوری بشه؟»

«نه، از اولیش که به دنیا اومد، همینجوری بود. مامانم وقتی ادی توی دلیش بود رفت دیدن یکی از دوستهاش، بی خبر از این که بچههای اون دوستش سرخک داشتن. مامانم بعداً این قضیه رو فهمید. ادی که به دنیا اومد هیچی هیچی نمی شنید.»

با هم به ادی نگاه کردیم که هنوز با بشقابش اینطرف و آنطرف میرفت و ادای رانندگی کردن درمیآورد. صدای تیریکتیریک به هم خوردن دندانهای خانم میلی آمد و بعد سری تکان داد، آهی کشید و گفت: «به نظرم اصلاً منصفانه نیست.»

«موافقم.» بعد صدای پارس یک سگ عصبانی را شنیدم که از در پشتی خانهی خانم میلی میآمد. لابد سگی که صدای به این ترسناکی از خودش درمیآورد، خیلی خیلی گنده بود و من اصلاً دلم نمیخواست وقتی سروکلهاش پیدا میشد، آن دوروبرها باشم.

خانم میلی چند بار سـرفه کرد تا سـینهاش را صاف کند. «پس شـما دوتا باید نوههای لورتا اباشین؟»

دستم را تکان دادم تا توجه ادی را جلب کنم و گفتم: «بله، خانم.» ادی بالاخره نگاهم کرد و با زبان اشاره بهش گفتم: «بیا بریم!»

خانـم میلـی قهقهـه زد. «وای! هـا هـا ها! حتـی منم میتونـم معنی این علامت رو بفهمم. زبون اشاره رو قشنگ بلدی؟»

گفتم: «بله، خانم». دلم میخواست هر چه زودتر از صدای پارس فاصله بگیرم که داشت بلندتر و نگران کنندهتر می شد. «خُب... ببخشید که

¹⁻ Loretta